

Kap. korv DUŠAN VESIĆ
Split

Pod srebrom Mjeseca

Dan je bio prevruć
Sirene su proparale zrak
Na poziciji za polaganje mina
U potrazi za podmornicom

Nekoliko narednih dana bit će vježba. To se nije saopćilo posadama, to nije nigdje pisalo. Ali, to se osjećalo. Starješine su češće pozivane u komandu; na stolovima štaba bile su razasrte pomorske karte područja u kojima će se ploviti, organi sa snabdjevanje su se brinuli za ukrcavanje većih količina hrane, goriva i materijala mornari su pripremali brodove.

Sunce je rano počelo da prži. Na stolu komandanta jedinice patrolnih brodova pored karte, potrebna dokumentacija, šeme, olovke u boji, navigacijski trokuti.

I, drugovi, da se razumijemo: o svim promjenama izvještavajte neposredno upozorava kapetan fregate Drago Sičić.

Malo po malo, pa sunce stiže u zenit. Iako su palube zaštićene šatorima, ipak nitko ne želi da se bilo gdje nasloni. Ziva u termometru kod siza popela se na 37 stupnjeva!

Da već jednom krenemo promrsi dežurni podoficir, rastežući čvrsto raskopčani opasač, ne bi li zrak prostrujio ispod mokre bluze. Bit će nam lakše nego u ovom paklu.

Pogledao je u sat. Dvanaest i trideset. Posada je završila s ručkom pa većina na krmu u hladu vuče debele dimove vojničke sigarete.

Trinaest je časova.

Sirena dežurnog broda zapara topli zrak luke, kao nožem.

Nastade komešanje na palubi.

Narediše pripremu brodova za plovljenje.

Evo ti ga na. Šapuće mornar Domagoj Kresić. Baš sam htio na kupanje, kad ova sirena poče da pišti.

Mornari pozdravljaju jedni druge, trče preko siza svaki na svoj brod i odmah zatim, na vez ili borbenu stanicu.

Zdravo!

Zdravo i doviđenja. Susrest ćemo se, možda, još ove ili neke od narednih noći.

Mnogi razgovori ostali su nedovršeni. Mnoge mladačke misli nedorečene. Jedni drugima mašu i smješkom otpozdravljaju.

Za tili časak nestalo je šatora sa paluba patrolnih brodova. Vezovi su već otpušteni.

Krmom poveze prvi brod čiji je lijevi bok bio slobodan. To je PBR-501. Slučajno je upravo »jedinica«.

Poručnik fregate Božo Tripanovski ne miruje. Poziva svaki čas ovog ili onog potčinjenog i pita za sve ono što misli da je potrebno da još jednom provjeri.

Radio-telegrafista mornar Josip Maligec, zasjeo u usku, vrelu od silne elektronike radio-kabinu, nabio slušalice na uši, pa prima neko depešno naređenje.

NAVOĐENJE

Isploviše ubrzo i ostali brodovi. Jedni druge ne čekaju. Svaki zna svoje mjesto i zadatak. Plove baš kao da jedan za drugog i ne znaju.

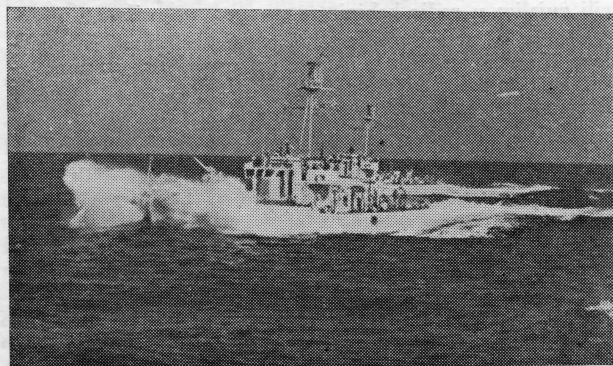
Malo je uobičajene signalizacije, malo radio-razgovora. Tek zabruje motori u prolazu kraj nekog minopolagača pa se taj zvuk izgubi za obližnjim rtom.

Vodnik Tomislav Pešić nalazi se u utrobi broda. On je sa svojim ljudstvom u prostorijama »petog« brodske odrede u motornom odjeljenju.

Taj Tomislav je krtica kaže komandant on je, na primjer, sa vodnikom Ludvigom Dajčbanerom izvršio reviziju glavnih motora i upoznao se do tančina sa kompleksom, iako će obojica tek u septembru navršiti godinu dana na brodu.

Osnovci kaže potporučnik Milan Đuran. Tek su sa uspjehom završili školu, a već »grizu« i tamo gdje je najteže. Njihovi radovi u remontu predstavljaju uštedu od pola miliona.

Obojica su rođeni 1943. godine. Dvadesetogodišnjaci i odlični drugovi.

Patrolni brodovi na zadatku

Imaju se na koga i ugledati smiješi se komandant broda. I potporučnik Đuran je prije dvije godine proizveden u oficirski čin. Bio je najbolji podoficir na brodu. Najbolji prije — najbolji sada.

Konačno, sunce zađe. Nestade ga sa horizonta. Nije ništa svježije, ali ne peče. Stiže naređenje da brodovi prihvate na određenoj poziciji minopolagače.

Noć bez mjesečine. Iz nekog grada ukrašenog blještavim neonskim svjetlom dopiru zvuci plesnog orkestra.

Brodovi plutaju. »Vide« se samo radarski. Nailaze minopolagači. Veliki, ne tako brzi, kreću se zaslonom ekrana.

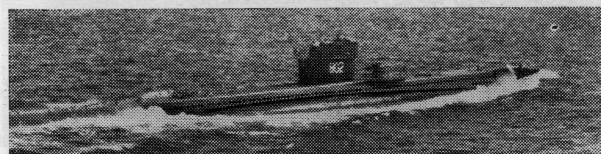
— To je naš, reče komandant patrolnog broda Stigao je u sekundu po dogovoru.

— Ništa bez nas »patroldžija« zadovoljno trlja šake razvodnik Eliđo Babić, prateći ulazjenje minopolagača u brazdu svoga broda.

— Kako to misliš? pita nišandžija na bacaču dubinskih bombi mornar Holit Duvnjak.

— Pa, tako lijepo. Vidiš: sad navodimo minopolagače, onda patrola, pa borba protiv podmornica... Sve možemo. A neka to probaju drugi.

— Dabome de ne mogu — odobrava pomireno mornar Dinko Malinović, namještajući svoj pojas za spasavanje.

Za koji trenutak ona će zaroniti u plave dubine Jadrana

Ponoć je davno prošla kad su po ugovorenom signalu minopolagači položili zadnju minu. Istina, pucnjave te noći nije bilo, ali su patrolni mnogo doprinijeli da njihovi drugovi mineri izvrše osnovni zadatak, da polože mine onako kako je bilo planirano.

U POTRAZI

Zora još nije bila zarudila kad su brodovi u povratku sa zadatka, ugašenih svjetala prišli obali. Onaj 'ko nije ranije plovio patrolnim brodovima na slične zadatke, ne bi mogao da se snađe i da povjeruje koliko oni mogu do učine.

Mornar Savo Ristanović, dodavač na pramčanom topu, kad brod uspori, osmjehnu se.

— Noć, straža, služba.. Sve jedno za drugim — obrazlaže potanko, kao da je on upravo najzaslužniji za uspjeh jedinice, a onda napominje, da je sve ovo naporno.

Ipak, svi su zadovoljni. Jer, kad je brod u vezu, onda se i mornarima i starješinama čini, kao da su i oni sputani. Tada je pojačana teorijska nastava, brodovi kao da to i nisu, već kasarne, učionice .. A, kad se plovi, onda svi ožive, postaju veseliji, raspoložniji i brži.

Promiču siluete mornara i starješina. Miješaju se po brodu, ali sve radnije izvode tiho, gotovo nečujno, sa posebno razvijenim osjećajem za prostor i vrijeme.

Tek ponegdje zašušti sidreni lanac po pramcu ili zavrtili zujalica u radio-kabini, pa se opet sve utiša.

Još jedna noć je prošla tako, u vožnji. Danas je dan od mora. Komandant jedinice »proigrava« vježbu sa ostalim starješinama za slijedeću noć. Po svemu izgleda da će ona biti još napornija od prethodne .

Vrijeme kao da sporo prolazi. Kazaljke na satu poput velike žege, jedva se kreću. Cijeli dan tako, u nepristupačnoj uvali pitomog Crnogorskog primorja.

TO JE PODMORNICA

Odjednom, u radio-kabini zapišti pozivni signal. Telefografista prihvati slušalice i taster

— Isplovite na poziciju... Primjećena podmornica... Uništite je ..

Jedan patrolni brod proveze kraj nas, a njegovi valovi pomjeriše siz na obali. Mornari i starješine skočiše na palubu i zauzeše svoja borbena mjesta.

— Borbena uzbuna!

Skoro neprimjetno »odlijepi« se i drugi brod od obale i krene na označenu poziciju. A ona, nije bila tako blizu.

Mlaznjaci u akciji

— Sada mi stupamo u dejstvo — obraća se stariji vodnik I klase Jovan Janković svojim mornarima na borbenoj stanici, na krmenom dijelu broda.

Mornar Ante Pučo, poslužilac, vrši brzu pripremu dubinskih bombi. To isto rade na »ježu«.

— Uh, da je opaliti jednu pravu

To bi i ja, kao prošli put na vježbi, pa da vidiš dobacuje mornar Petar Tomić — Samo, onda nije bila prava podmornica. — Sada ne možemo tako — uozbilji se mornar Mladen Jonić — Dole su naši drugovi Zamisli . Uh!

Brod vozi. Oni u pel-kabini pokreću točkice aparature za smjeranje. Osluškuju šum podmornice. Zvuk jeke se čas snažno čuje, pa do kraja napregnu pažnju, a onda, kao da oslabi ili sasvim nestane u nepreglednim dubinama južnog Jadrana.

— Jeka: podmornica! — klikne pelista, a komandant broda koji je taj signal toliko čekao, naredi kormilaru kurs. Rukom prihvati mašinski telegraf

Iza Rumije se pojavi Mjesec. Ne zna se kome pomaže a kome odmaže, podmornici ili patrolnim brodovima.

Mornar Ivica Cvetković spremio artiljerijska zrna za svoj pramčani top. Ne želi da ga iznenadi komanda.

Nastade žučna trka za podmornicom. Brodovi se prestrojavaju. Pretražuju naređeno područje . . .

Mornari na pramcu čekaju naređenje. A onda, iz njihovih ruku poletješe dubinske bombe (Ne, bile su to ručne bombe koje su zamijenile u vježbi prave dubinske bombe).

Tresak. Prasak. .

Negdje iz dubine ubrzo se pojavise mjehurici.

— Aha, oni dole priznaju da smo ih pronašli i »uništiti« — raduju se mornari.

Ubrzo, podmornica izroni. Bio je to znak da su patrolni brodovi dobro izvršili zadatak.

Komandant naredi prekid vježbe i uplovljenje.

Fortunal

*Noge mi posustale
od koraka neučinjenih
Prsti klonuli
od krugova
na kormilu prevaljenih.
U glavi žubori
Ne čujem
Neću da vidim
Al' osjećam —
to more bjesni!*

*Četrdeset, trideset
stepeni desno lijevo
»Držite dobro kurs!«
Nešto se bijeli na pramcu —
to val
opet se propeo .*

*Kažu
da se ovo fortunale zove
Sigran nisam
Znam
noge, noge
jako bole*

*Još samo dva sata!
Izdržat ću do kreveta
i gvardije druge . .*

Branimir DRUŠKOVIĆ, Račište